

MESLEĞE YENİ BAŞLAYAN ÖĞRETMENLERİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI

The Problems Faced By Novice Teachers And Potential Solutions

Aytekin KARBAYAZ

Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Öğrencisi, Amasya/TÜRKİYE

Milli Eğitim Bakanlığı, Sivas-Altınyayla, Sivas/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1483-5581>

Doç. Dr. Adem BAYAR

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Amasya/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8693-9523>

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları belirlemek ve bu sorunların üstesinden gelebilmek için olası çözüm yollarını ortaya koymaktır. Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde olgubilim deseni kullanılarak düzenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu ölçüt örneklem tekniği kullanılarak belirlenen 31 öğretmenden meydana gelmektedir. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Toplanan bu veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Katılımcılar karşılaştıkları sorunları; velilerin okula- öğrencisine ilgisiz ve öğrencilerin amaçsız olduğu, bazı öğrencilerin temizlik eksikliğinin olduğu, üniversitede alınan uygulamalı eğitimin yetersiz olduğu, öğretmenlerin görev yaptıkları okuldaki materyalin eksik olduğu, ilçe Milli Eğitim Müdürlüğünde (MEM) görevli yöneticileri ile iletişim sorunları olduğu ve bazı öğretmenlerin görev yaptıkları yerde araç bulmada zorluklar şeklinde sıralamışlardır. Ayrıca katılımcılar öğretmenlerin karşılaştıkları bu sorunlara yönelik aday öğretmenlerin lisans eğitiminde aldıkları staj süresinin arttırılması ve stajların sadece merkezde bulunan tek bir okulda değil aynı zamanda farklı birkaç okul ve köy okulunda gerçekleştirilmeli gibi birtakım dikkat çekici önerilerde bulunmuşlardır. Araştırmacılar, öğretmenlerin bu sorunlarının üstesinden kısa süre içerisinde gelinmemesi durumunda öğretmenlerin mesleklerinin ilk yıllarında mutsuzluk-tükenmişlik sendromu yaşayacakları ve sonuç olarak yetişmiş insan gücü kaybı yaşanacağı sonucuna ulaşmışlardır.

Anahtar kelimeler: Aday öğretmen, problem, çözüm

ABSTRACT

The aim of this study are twofold; 1) to determine the problems faced by novice teachers and 2) to offer some possible solutions for overcoming these determined problems. This research has been organized by phenomenological research design within the framework of qualitative research approach. The study group of this research consists of 31 teachers determined by the criterion sampling technique. The data has been collected by semi structured interview form. All collected data has been analyzed by descriptive analysis technique. The participant teachers express that they have faced the following problems in their profession: parents are uninterested in school-students and students are purposeless, some students lack of cleanliness, applied education at university is insufficient, lack of enough materials in schools, communication problems with their administrators in the District Directorate of National Education (MEM), and having difficulty in finding a vehicle to their school. In addition, the participants offer some remarkable suggestions such as increasing the internship period of prospective teachers in undergraduate education and the internships should be carried out not only in a single school in the center, but also in several different schools and village schools. The researchers concluded that if these problems of teachers are not overcome in a short time, teachers will experience unhappiness-burnout syndrome in the first years of their profession; as a result, there will be a loss of trained manpower.

Keywords: Novice teacher, problem, solution.

1.GİRİŞ

Ülkelerin ilerlemesinde bir lokomotif görevini üstlenen kuruluşların başında eğitim kurumları gelmektedir. Okul öncesinden yükseköğretime kadar bu kurumların kendisini sürekli yenilemesi ve geliştirmesi gerekmektedir. Çocukların bilinçli, üretken ve iyi bir insan olması, gerekli olan bilgiyi, beceriyi kazanması iyi bir eğitim sayesinde gerçekleşmektedir (Özcan, 2011). Bu gerçeklik göz önünde bulundurulduğunda, eğitim kurumlarının sağlıklı bir şekilde işlevlerini yerine getirmesinde en önemli role sahip olan öğretmenler ayrı bir öneme sahiptir (Bayar, 2014). Erdemir'e (2007) göre, öğretim programlarında mevcut kazanımların verilmesinde öğretmene büyük görevler düşmekte ve bu nedenle karşılaştıkları sorunları

çözebilen, iyi eğitim veren öğretmenlerin yetiştirilmesi zaruri olmaktadır. Nihayetinde öğretmenler üniversitelerde eğitim görüp çeşitli sınavlardan geçtikten sonra öğretmenlik mesleğine atanmaktadırlar.

Öğretmenler mezun olduktan sonra çoğunlukla kamuda görev yapmak istemektedirler. Ancak, öğretmen adaylarından çeşitli sınavlardan geçerek başarılı olanlar kamuya atanma şansını elde etmektedirler. Başarılı olan öğretmenlerin kamuya atanması ekseriyetle daha az gelişmiş yerlerdeki okullara olmaktadır. Göreve yeni başlayan öğretmenlerden özellikle de sınıf öğretmenlerinin ilk görev yeri taşradaki okullara olmaktadır (Korkmaz, Saban ve Akbaş, 2004). Bu yerlerde öğretmenler çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bu sorunlar yüzünden öğretmenler bir an önce buralardan gitme eğilimi göstermektedirler. Jhonson ve Birkeland (2003) öğretmenlerin tayin istemesinin sebeplerini; uygun ders görevlerinin verilmeyişi, yeterli programın olmayışı, öğrenci disiplinsizliği, meslektaş paylaşımının yetersizliği ve okul yöneticilerinin kendilerine saygısız davranmaları şeklinde sıralamaktadırlar (Akt. Korkmaz, Saban ve Akbaş, 2004) Bilhassa değişik bir kültürün içerisinde yaşama, sosyal faaliyetlerin kısıtlı olması, güvenlik, ulaşım ve maddi yetersizliğin baskın olması mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin okuluna karşı bir sahiplenme duygusunun önüne geçmektedir (Güvendir, 2017).

1.1.Öğretmenlik Mesleği

Günümüzde birçok alanda ciddi gelişmeler yaşanmaktadır. Bilginin üretilmesi ve aktarılması bağlamında eğitim alanında da çeşitli ilerlemeler görülmektedir. Bu bağlamda, okullardaki eğitim-öğretim görevini üstlenen öğretmenlerin önemi daha da ön plana çıkmaktadır. Milli Eğitim Temel Kanunu'na (1973) göre "Öğretmenlik, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği" olarak ifade edilmektedir. Cüceloğlu ve Erdoğan'a (2015) göre öğretmen, eski çağlarda egemen zümrelerin çocuklarına okuma-yazma ve konuşma gibi kazanımları veren, beceri ve niteliklere sahip bireyler yetiştiren kişidir. Öğretmen geleneksel sınıflarda bilgiyi öğrenciye aktaran, öğrencinin öğrenmesini destekleyici doğru cevapları araştıran kişidir (Yalçınkaya, 2002). Ancak günümüz öğretmeni öğrencileri ile etkileşim içerisinde olan, onların duygu, düşünce ve değerlerini önemseyen bir kişi haline gelmiştir (Çam ve Üstün, 2016; Üstün, 2007; Yalçınkaya, 2002). Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa ederler. Öğretmenler çağdaş dünyanın gerekleri doğrultusunda kendilerini yenilemeleri ve geliştirmeleri gerekmektedir. Yalçınkaya (2002) çağdaş öğretmenlerin özelliklerini aşağıdaki gibi sıralamıştır:

- ✓ Öğrencileri yaratıcı düşünmeye sevk eder ve onların fikirlerini değerli görür.
- ✓ Öğrenci talepleri gereği dersin içeriğinde ve yöntemlerinde revizeler yapar.
- ✓ Öğrencilerinin neyi bilip neyi bilmediği konusunda bilgi sahibidir.
- ✓ Sınıfta öğrencileriyle etkili iletişim kurar.
- ✓ Öğrenciler öğretmenlerine rahatlıkla sorular yönetir.
- ✓ Öğrencilerinin meraklarını canlı tutmak için devamlı yöntem değişikliğine gider.
- ✓ Öğrencilere kendi öğrenme yöntemlerini geliştirmelerinde kılavuzluk yapar.

1.2.Öğretmen Yetiştirme

Okullaşmanın toplumsal ve ekonomik bakımdan gelişmenin bir gerekliliği olarak görüldüğü dönemlerde öğretmenler herkesin sahip olmadığı bilgiyi bir güç olarak ellerinde tutmuşlardır (Çelik ve Üstün, 2017; Özcan, 2011). Ancak günümüzde kitle iletişim araçlarının akıl almaz gelişimi neticesinde bu durumun gerçekleşmesi zora girmiştir. Öğrencileri eğitecek olan öğretmenler öncelikle değişen dünya koşullarına ayak uydurmayı bilmeleri gerekmektedir. Bir eğitim sistemi içerisinde her şey mükemmel olabilir ancak; öğretmenin yetersiz olması öğrenci açısından olumsuz bir durumdur. Önemli olan öğretmenin öğrencisine bilgiyi elde etme yolunu öğretmesidir. Bu bağlamda, en büyük görev öğretmenlere ve dolayısıyla bu öğretmenleri yetiştiren kurumlara düşmektedir.

İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda (1961) "Öğretmenler kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle kendilerine verilen işlerden başka, meslek dışı herhangi bir görevle yükümlü tutulamazlar." şeklinde bir ifade bulunmaktadır. Ayrıca Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre (1973) öğretmenlik mesleği "Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır. Yukarıda belirtilen nitelikleri kazanabilmeleri için, hangi öğretim kademesinde

olursa olsun, öğretmen adaylarının yükseköğrenim görmelerinin sağlanması esastır...". Ek olarak aday öğretmenliğe atanabilmek için; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinde sayılan şartlara ek olarak çeşitli şartlar söz konusudur. Tüm bu hukuki metinler öğretmenlik mesleğini ve öğretmenlerin yetiştirilmesini yasal dayanaklarla teminat altına almıştır.

İlgili literatüre göz atıldığında öğretmenlerle ilgili oldukça fazla sayıda çalışma olmasına rağmen mesleğe yeni atanan öğretmenler ile ilgili çalışmaların sayısı literatürde sınırlı sayıda bulunmaktadır (Abazaoğlu, Yıldırım ve Yıldızhan, 2016; Bulut ve Coşkun, 2018; Erdemir, 2007; Korkmaz, Saban ve Akbaşlı, 2004; Öztürk, 2016; Palavan ve Göçer, 2017; Tosun ve Filiz, 2017). Bu çalışmalara göre, öğretmenler atandıktan sonra birçok problemlerle karşılaşmakta ve bu problemlerle baş etmesini öğrenmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda, ilgili araştırmanın göreve yeni atanan ya da atanacak öğretmenlere ışık tutacağı ve alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.3.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları belirlemek ve bu sorunların üstesinden gelebilmek için olası çözüm yollarını ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır.

1. Göreve yeni başlayan öğretmenlerin sorunları nelerdir?
2. Göreve yeni başlayan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik neler yapılabilir?

2.YÖNTEM

Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde olgubilim desenine göre düzenlenmiştir. Nitel çalışmalarda araştırmacı, üzerinde çalışılan veya çalışılması istenen bir konu ile ilgili bireylerin sahip oldukları deneyimleri irdeleyerek, onların duygu, düşünce ve hislerini anlamaya çalışmaktadır (Ekiz, 2003). Nitel araştırma, bir konunun keşfedilmesi gerektiğinde, kolay olarak ölçülemeyen değişkenlerin belirlenmesinde ve kişilerin seslerinin duyulmasında, karmaşık bir konunun ayrıntılı bir şekilde ifade edilmesinde kullanılır (Creswell, 2013; Çev. Budak ve Budak, 2016).

Nitel araştırma yaklaşımı desenlerinden olan olgubilim deseni, kişilerin farkında oldukları ama derin bir anlayışa sahip olmadıkları olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Creswell'e (2013) göre olgubilim birkaç kişinin bir olgu ya da kavram hakkındaki yaşanmış deneyiminin ortak ismidir (Çev. Aydın, 2016).

2.1.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem tekniğine göre seçilen 31 katılımcıdan meydana gelmektedir. Ölçüt örneklem önceden belirlenmiş birtakım kriterleri karşılayan durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Çalışmada ölçüt olarak kamuda çalışan öğretmenler içerisinde aday öğretmen olma kriteri göz önünde bulundurulmuştur.

2.2.Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu konuyla ilgili hem sabit seçenekli hem de derinlemesine cevap arayan soruların yer aldığı bir görüşme formudur (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017). Soruları önceden hazırlanan bu nitel veri toplama tekniğinde; sorular kısmi olarak bir esneklik sağlamak ve soruların tekrar düzenlenmesine olanak vermektedir (Ekiz, 2009). Araştırmacılar tarafından literatür taraması yapılarak toplam 12 sorunun yer aldığı form hazırlanmıştır. Hazırlanan bu sorular alanında uzman iki öğretim üyesince incelenmiş ve gelen dönütler doğrultusunda düzeltmeler yapılmıştır. Sonrasında form, soruların anlaşılabilirliği açısından iki aday öğretmene okutulmuş ve bu öğretmenlerden gelen geribildirim neticesinde yarı yapılandırılmış görüşme formuna son hali verilmiştir.

2.3.Verilerin Toplanması

Araştırmacılar öncelikli olarak aday öğretmenlerle ön görüşme yaparak araştırmanın amacı konusunda bilgi paylaşımında bulunmuşlar ve görüşme formunun bir örneğini takdim etmişlerdir. Daha sonrasında, aday öğretmenlerin belirledikleri tarihte ve kendilerini rahat hissettiklerini ifade ettikleri görev yapmakta oldukları okula giderek okul yönetiminin de bilgisi dâhilinde görüşme gerçekleştirmişlerdir. Her bir görüşme yaklaşık olarak 30 dakika sürmüştür.

2.4. Geçerlilik ve Güvenirlilik

Nicel araştırmalarda geçerlilik; hazırlanan bir testin ölçmek istediği özelliği ölçebilmesiyle ilişkilidir ama nitel araştırmada geçerlilik; çalışılan olay ya da olgu ile ilgili bütüncül bir resim ortaya koymak amacıyla verilerin çeşitli metotlarla (meslektaş ve katılımcı teyidi gibi) teyidinin yapılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmacılar açığa kavuşturulmak istenen olguyu olduğu haliyle ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu nedenle çalışmada aday öğretmenlerin görüşlerine doğrudan yer verilmiştir. Nitel yaklaşıma göre desenlenmiş bir araştırmada betimsel analiz yapılırken doğrudan alıntılara yer verilerek geçerlilik sağlanmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Nitel araştırmada iç güvenirlilik gözlem ve görüşme sırasında gözlemciler arasındaki farkın minimum düzeye indirilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışmanın analizi yapıldıktan sonra alanında uzman iki öğretim üyesine incelemesi için verilmiş ve gelen dönütler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Böylece verilerin analizinde güvenirlilik sağlanmaya çalışılmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Betimsel analiz, elde edilen verilerin önceden tespit edilen konu ve temalara göre yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmacılar tarafından konu ile ilgili literatür taraması yapılarak katılımcıların yanıtları da göz önünde bulundurularak çeşitli temalar belirlenmiştir. Ardından yapılan bu analizler alanında uzman iki öğretim üyesine incelemesi için verilmiş ve gelen uyarılar doğrultusunda temalara son hali verilmiştir. Elde edilen bu temalara göre toplanan veriler analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde katılımcıların demografik bilgileri ve araştırma soruları ile ilgili bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Bilgileri

Cinsiyet	f	%	Okulun Bulunduğu Yer	f	%
Kadın	24	77	Köy-Belde	26	84
Erkek	7	23	İlçe Merkezi	5	16
Toplam	31	100	Toplam	31	100

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların % 77 ile çoğunluğunun kadın öğretmen olduğu görülmektedir. Ayrıca katılımcıların % 84 ile çoğunluğunun köylerde ve beldede görev yaptığı görülmektedir. Bu durum araştırmanın yapıldığı yerin ekseriyetle kırsal yer olduğunu ortaya koymaktadır.

3.1. Göreve Yeni Başlayan Öğretmenlerin Sorunları

Araştırmacılar, çalışmanın 1. sorusuna "Göreve yeni başlayan öğretmenlerin sorunları nelerdir?" yanıt aramıştır. Buna göre katılımcılar sorunları; 1. veli, 2. öğrenci, 3. öğretmen yeterliliği, 4. materyal eksikliği, 5. ilçe MEM ile iletişim sorunu, 6. ulaşım sorunu ve 7. temizlik sorunu olarak sıraladıkları görülmüştür. Katılımcılar çalışma sorularına yanıt verirken bir soru ile ilgili birden fazla söyledikleri yanıtlar kayıt edilmiştir. Tablolarda frekans ve yüzde oluşturulurken ilgili temayı dile getiren öğretmen sayısı toplam katılımcı öğretmen sayısına bölünerek bulunmuştur.

Tablo 2. Göreve Yeni Başlayan Öğretmenlerin Sorunları

Sıra	Tema	f	%	Doğrudan Alıntılar
1	Veli	27	87	"...ilçesinde velileri çok ilgisiz gördüm. Veli toplantılarına katılmıyorlar, okul ile birlik içerisinde değil..." (K3)
2	Öğrenci	27	87	:"...Yaşadıkları hayattan farklı yaşantılar olduğunun, daha rahat yaşamının farkında değil. Hayalleri yok! Taptaze beyinlerde negatif kabullenmişlik var..." (K4)
3	Öğretmen Yeterliliği	26	84	"...Öğretmenliğin ilk başlarında kendimi çok zayıf, boş hissettim ve şu karara vardım: Bir öğretmen kendini sürekli yenilemeli ve geliştirmeli" (K7)
4	Materyal Eksikliği	25	81	"Köylerimizde bazı teknolojik aletler yeterli olmamaktadır..." (K11)
5	İlçe MEM ile İletişim Sorunu	14	45	"İl ve ilçe MEM'in en önemli sorunu okullarla yeterince iletişim kurmamasıdır..." (K13)
6	Ulaşım Sorunu	6	19	"Okulum merkeze uzak, iletişim, evrak problemlerinin yaşanmasına sebep oluyor." (E8)
7	Temizlik Sorunu	2	6	"...öz bakım ve çevre temizliğine karşı olumsuz tutumlarıdır..." (E7)
	Toplam	31	100	

Tablo 2 incelendiğinde göreve yeni başlayan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları; %87 veli, %87 öğrenci, %84 öğretmen yeterliliği, %81 materyal eksikliği, %45 İlçe MEM ile İletişim Sorunu, %19 ulaşım sorunu ve %6 ile temizlik sorunu olarak gördüğü ortaya çıkmıştır.

3.1.1. Veli

Çalışmada bulunan bazı öğretmenler velilerin öğrencisine yeterince ilgilenmediğini belirtmiştir. Bunlardan bazıları;

“Veliler öğrencilerle ilgilenmiyorlar...” (E1), “Velilerimiz genellikle bizlere eğitim açısından yardımcı olmuyorlar. Çocuklarını evden uzaklaştırmak için okula gönderiyorlar. Veli profili olarak genellikle zorunlu öğretim için okula gönderme durumu mevcut...” (E2), “...ilgisizlik...onların ilgi, istek ve ihtiyaçlarını dikkate almamaları...” (K14) şeklindedir.

3.1.2. Öğrenci

Çalışmaya dâhil olan bazı öğretmenler; öğrencilerin ilgisiz olduğundan yakınmıştır. Bunlardan bazıları;

“Veliler çok ilgisiz, çocukları köyde, köy işleriyle çok meşgul dolayısıyla derslerine de yeterince zaman ayıramıyorlar...” (K9), “Öğrencilerde sorun, hedeflerinin farkına varamamalarıdır...”(K7), “...daha çok öğrencinin okula ve derslere umursamaz tavrıdır. Ders araç gereç kullanımındaki yetersizlikleri, öz bakım ve çevre temizliğine karşı olumsuz tutumları...” (E7) şeklindedir.

3.1.3. Öğretmen Yeterliliği

Çalışmaya dâhil olan bazı öğretmenler üniversitede alınan eğitimin yeterli olmadığından söz etmiştir. Bunlardan bazıları;

“Üniversitenin eğitimi çok genel olmakta yani her öğrenci iyi olarak okula gelmekte öğretmen sadece öğrencinin öğretimi ile ilgili ders işlemektedir şeklinde genel yargılar bulunmaktadır. Ancak her bir öğrencinin farklı olduğu, hazırbulunuşluklarının aynı olmadığı ...pek anlatılmamaktadır.” (K5), “...Şunu anladım ki aldığımız eğitim, her şeyi tam olan okullar içinmiş. Sanki pilot okullara göre eğitim almışız...” (K4), “Yaşanılan çevre, kültür ve ambiyansın farklı olması üniversitede elde ettiğimiz teorik bilgilerle çelişmektedir...” (E6) şeklindedir.

3.1.4. Materyal Eksikliği

Çalışmaya dâhil olan bazı öğretmenler görev yaptıkları okulda materyal eksikliği olduğundan söz etmiştir. Bunlardan bazıları;

“Araç gereç maalesef büyük sorunlardan biri. Çünkü okullarda laboratuvar yok. Malzeme sıkıntısı var. Bu da eğitim öğretimi olumsuz etkiliyor...” (K4), “Okullarımızda akıllı tahtaların kurulumları tam anlamıyla yapılmamış. Uzatma kablolarıyla kullanımını sağlamaya çalışıyoruz. ...öğretmenler odasında bilgisayar yok...(E2) şeklindedir.

3.1.5. İlçe MEM İletişim Sorunu

Bazı öğretmenler ilçe MEM ile iletişim sorunu yaşadığından söz etmiştir. Bunlardan bazıları; “...İlçe MEM’deki amirlerimizin bazıları ile iletişim eksiklerimiz var...” (K23), “...İlçe MEM ile iletişim konusunda eksiklerimiz var.” (K20) şeklindedir.

3.1.6. Ulaşım Sorunu

Bazı öğretmenler kırsal bölgede görev yaptığı için ulaşım sorunu yaşadığından söz etmiştir. Bunlardan bazıları; “...Köy şehre çok uzak olduğu için ve köyümüzde bir bakkal olmadığı için öğrenci ancak ailesinden biri ile Sivas’a giderse ihtiyaçlarını karşılayabiliyor” (K23), “Okulum merkeze uzak, iletişim, evrak problemlerinin yaşanmasına sebep oluyor.”(E7) şeklindedir.

3.1.7. Temizlik Sorunu

Bazı öğretmenler öğrencilerin temizlik sorunu yaşadığından söz etmiştir. Bunlardan bazıları; “...Ayrıca öğrencilerin çoğunda kişisel temizlik problemi var... Yeteri kadar temizlik eğitimi verilmemiş...” (K23),

“Öğrenci hijyen açısından yeterli gelmemektedir. Geçen hafta yaptığım temizlik kontrolünde her sınıfta en az üç öğrencinin bitli olduğuna şahit oldum. Tırnaklar, saçlar uzun, bakım yok.” (K11) şeklindedir.

Genel olarak göreve yeni başlayan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlarla ilgili ifadelerine bakıldığında; katılımcıların %87’si “Veliler” temasıyla aday öğretmenlerin ağırlıklı olarak velilerin ilgisizliğini, katılımcıların %87’si “Öğrenci” temasıyla öğrenci seviyesinin düşük olduğu ve onların derse umursamaz bir tavır takındığı, katılımcıların %84’ü “Öğretmen Yeterliliği” temasıyla öğretmenler aldıkları eğitimlerin gerçek hayattaki öğretmenlik rolünü tam anlamıyla karşılayamadığını, katılımcıların %81’i “Materyal Eksikliği” temasıyla derste bazı materyal eksiklerinin olduğu, katılımcıların %45’i “İlçe MEM İletişim Sorunu” teması ile öğretmen MEM yöneticileri arasında bazı iletişim sorunlarının olduğu, katılımcıların %16’sı “Ulaşım Sorunu”, kendi %9’u öğrencilerin “Temizlik Sorunu” konusunda problemlerin olduğunu ifade etmiştir.

3.2. Göreve Yeni Başlayan Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunların Çözüm Yolları

Araştırmacılar çalışmanın 2. sorusu olarak ikinci olarak “Göreve yeni başlayan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların çözümü için neler yapılabilir?” sorusuna yanıt aramıştır. Öğretmenler soruların çözümlerini; 1.veli ile iletişim yapılması, 2. üniversitede uygulamanın fazla olması, 3. rehberlik yapılması, 4. ilçe MEM ile iletişime geçilmesi, 5. maddiyatın sağlanması, 6. motivasyon, 7. bilgi verilmesi, 8.değerler eğitimi yapılması ve 9.liyakat olması şeklinde sıralamışlardır.

Tablo 3. Göreve Yeni Başlayan Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunların Çözüm Yolları

Sıra	Tema	f	%	Doğrudan Alıntılar
1	Veli ile İletişim	23	74	"Veli toplantıları düzenleyerek ve aile ziyaretleri yaparak bu konuda çocukların geleceğiyle, çocukların gelişimiyle ilgili bilgi verilebilir..." (E6)
2	Üniversitede Uygulama	22	71	"Üniversite öğrencisi kendini geliştirmeli, bu sebeple daha çok gerçek okul ortamına yönelik çalışmalar yapılması." (E4) "Öğrencilere hedef belirlemenin öneminden bahsedilebilir. Merkezde yer alan başarılı liseler gezdirilerek öğrencilerin dikkatleri çekilebilir. Öğrencileri bilinçlendirmek amaçlı motive edici konuşmalar düzenlenebilir." (K22)
3	Rehberlik	18	58	"...hiç sıkılmadan ve çekinmeden her konuda yardım alabilecekleri etkileşimli ve çözüm odaklı bir ortam oluşturulmalıdır..." (K1)
4	İlçe MEM İletişim	16	52	"Bazı okullarda görsel malzemeler eksik, bu da aynı branşlardaki öğretmenlerle iletişim kurarak giderilebilir..." (K2)
5	Maddiyat	12	39	"...sosyal projeler oluşturulmalı." K22:..Öğrencileri bilinçlendirme amaçlı motive edici konuşmalar düzenlenebilir." (K3)
6	Motivasyon	12	39	"Hizmetiçi eğitim seminerleri boyunca bazı müdürlerimizin daha çok bilgi verici konulara değinmesi gerekmektedir. ..." (K8)
7	Bilgi Verilmesi	5	16	"Mülakat sistemiyle yönetici atanmamalı." (K17)
8	Değerler Eğitimi	2	6	"Nesnel kriterlere göre yönetici atanmalı." (K30)
9	Liyakat	2	6	
	Toplam	31	100	

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenler karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerisi olarak; %74 veli ile iletişim, %71 üniversitede uygulama, %58 rehberlik, %52 ilçe MEM iletişim, %39 okul maddiyat, %39 motivasyon, %16 bilgi, %6 değerler eğitimi ve %6 liyakat olarak algıladıkları ortaya çıkmıştır.

3.2.1. Veli ile İletişim

Bazı öğretmenler velilerle ilgili sorunun onlarla iyi bir iletişim ile üstesinden gelinebileceğinden söz etmiştir. Bunlardan bazıları; “Velilerin bilgilendirilmesi, veli ziyaretleri, okula daha fazla gelmelerinin sağlanması gerekmektedir.”(E4), “Veli toplantısı, veliye yönelik kişisel gelişim kursları olabilir.” (K20), “...Köylerde çeşitli eğitimler velilere verilebilir.”(K19) şeklindedir.

3.2.2. Üniversitede Uygulama

Bazı öğretmenler üniversitede daha fazla uygulama yaptırılmasının göreve atandıklarında karşılaştıkları sorunların daha kolay üstesinden gelebileceğinden söz etmiştir. Bunlardan bazıları;

“...Üniversite birinci sınıftan itibaren aşırı üst seviyede ve teorik dersler yerine biraz daha uygulamaya dönük dersler olmalı ve yaparak-yaşayarak öğrenmeyi birinci sınıftan itibaren hayata geçirilmelidir.” (K23), “Yeni mezun öğretmenler için ders saati azdan çoğa doğru arttırılabilir. Yanında tecrübeli bir öğretmenle derslere başlayabilir.” (E18), “Üniversitede

pratiğe yönelik daha fazla çalışma olmalı... Buldukları bölgede sadece bir okulda staj yapmamalı... bir köy okulundaki şartları da yaşmalıdır.”(K19) şeklindedir.

3.2.3. Rehberlik

Bazı öğretmenler öğrencilerle karşılaştığı sorunların onlara iyi bir rehberlik yapılması ile üstesinden gelinebileceğinden söz etmiştir. Bunlardan bazıları;

“Öğrencilere iyi bir rehberlikle nasıl ders çalışması gerektiği anlatılmalıdır.” (E1), “Öğrencileri biçimlendirmek, neden, neresini, nasıl kazanması gerektiğini anlatmak.” (E4), “...Öğrencilerin kişisel özellikleri ve kişisel problemlerini anlamada başarılı olunursa birçok zorluk aşılanacaktır.” (K21), “...sınıfta kalma durumunun tekrar faaliyete geçirilmesi gerekmektedir...” (K12) şeklindedir.

3.2.4. İlçe MEM ile İletişim

Bazı öğretmenler İlçe MEM ile yaşanan sorunun iyi bir iletişimle üstesinden gelinebileceğinden söz etmiştir. Bunlardan bazıları; *“Daha anlayışlı olunabilir. Karşı tarafı daha çok anlamaya çalışılabilir. “Sorun bu” demek yerine sorun çözüme odaklı olabilir.” (K22), “...Bazı yöneticilerimiz daha sıcakkanlı olabilir...” (K17), “Özel günlere özel önem verilebilir...”(K16) şeklindedir.*

3.2.5. Maddiyat

Bazı öğretmenler okullarda araç-gereç eksikliği olduğundan söz etmiştir. Bunlardan bazıları;

“Okullara il ya da İlçe MEM tarafından kaynak sağlanırsa araç gereç sıkıntısı olmaz.” (E1), “Devlet eğitime daha fazla kaynak ayırmalıdır.” E2), “...çeşitli sivil toplum kuruluşlarıyla bağlantıya geçmek, bazı yardımsever insanların bu konudan haberdar olmasını sağlamak olabilir. Bu konuda biz de çalışmalar yapmaktayız.”(K23) şeklindedir.

3.2.6. Motivasyon

Bazı öğretmenler öğrencilerin motivasyonunu eğlenceli etkinlikler yapılması ile arttırılabileceğinden söz etmiştir. Bunlardan bazıları; *“...motive etmek ve desteklemek.” E4), “Öğrenci aktiviteleri düzenlenebilir. Gezi, sinema, turnuvalar gibi.” (E6), “Öğrencilere daha eğlenceli ortam sunmak ve ev ortamını elden geldiğince değiştirmek.” (K17), “Öğrencilerimize eğitim amaçlı gezilerin yapılması, öğrencilerimize teşvik amaçlı yarışmaların yapılması.”(K15) şeklindedir.*

3.2.7. Bilgi Verilmesi

Bazı öğretmenler mesleği ile ilgili bilgi eksikliğini bilgi sahibi olan kişilerin seminerlere çağrılıp konu ile ilgili bilgi vermesi ile üstesinden gelebileceğinden söz etmiştir. Bunlardan bazıları;

...Özellikle hizmetiçi eğitimlerde aday yetiştirilme sürecine ilişkin bilgi sahibi olan kişiler tarafından yönlendirilmelidir. Daha önce süreci tamamlamış kişiler çağırılarak başlarından geçen süreci ve izledikleri yolu anlatmaları istenebilir....bu sürecin nasıl ilerleyeceğine ilişkin ayrıntılı bilgiler verilmelidir.” (K21), “Danışman öğretmenlere ve idarecilere aday öğretmen yetiştirme konulu seminerler verilebilir, örnek evraklar ve durumlar gösterilip bu sürecin daha sağlıklı yürütülmesi sağlanmalıdır.”(K19) şeklindedir.

3.2.8. Değerler Eğitimi

Bazı öğretmenler bazı öğrencilerin olumsuz davranışta bulunduğunu bunun değerler eğitimi verilmesi ile üstesinden gelinebileceğinden söz etmiştir. Bunlardan bazıları; *“...Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinin etkin eğitimi olmalıdır...” (K23), “...Her öğretmenin birinci vazifesi devlet ve devletin malının önemine değinip ...; faydalı olan bireyler olmanın farkında olan ve uygulayan kişiler yetiştirmek olmalıdır.” (K3) şeklindedir.*

3.2.9. Liyakat

Bazı öğretmenlerin yönetici seçiminde liyakata dikkat edilmesi gerektiğinden söz etmiştir. Bir öğretmen; *“...en temel çözüm tüm eğitim camiası da dâhil olmak üzere belli, ciddi sorumluluklar gerektiren makamlara donanımlı ve o işin ehli, liyakat sahibi insanların hak ederek atanması olduğu kanaatindeyim...” (K12) ifade etmiştir.*

Genel olarak katılımcıların yanıtları incelendiğinde; katılımcıların %74'ü velilerle ilgili sorunun “Veli ile İletişim” teması, aile ziyaretlerinin gerçekleştirilmesiyle, katılımcılardan %71'i aldıkları üniversite eğitimi ile ilgili sorununun “Üniversitede Uygulama” teması ile üniversitede ciddi oranda uygulamalı eğitimlere yer verilmesiyle, katılımcıların %58'i öğrencilerle ilgili sorunun “Rehberlik” teması öğretmenlerin öğrencilere rehberlik yapmasıyla, katılımcıların %52'si ilçe MEM'de çalışan yönetici konumundaki kişilerle karşılaşılan sorunların "İlçe MEM ile İletişim" temasıyla, İlçe MEM yöneticilerinin iletişimsel açıdan kendilerine daha anlayışlı olmasıyla, katılımcıların %39'u okul araç gereç sorununun "Okul Maddiyat" temasıyla öğretmenlerin okul araç gereç eksikliğinin çeşitli yardımlar ya da ödenek aktarılmasıyla, katılımcıların %39'u öğrencilerin ilgisini çekme ile ilgili sorunun “Motivasyon” temasıyla, öğrencilerin motivasyonlarının arttıracak aktivitelerin yapılmasıyla, katılımcıların %16'sı bilgi eksikliğinin “Bilgi” temasıyla öğretmenlere mesleği ile ilgili konularda çeşitli seminer ve hizmetiçi eğitimlerin verilmesiyle, katılımcıların %6'sı bazı öğrencilerin değerler konusunda eksikliğinin olduğu bunun “Değerler Eğitimi” teması altında konusu değerler eğitimi olan uygulamalı aktiviteler sayesinde çözüme kavuşturulabileceğini ifade etmiştir.

4.TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bulgular çerçevesinde göreve yeni başlayan öğretmenlerin birçok sorunla karşılaştığı tespit edilmiştir. Bu sorunlar irdelendiğinde; aday öğretmenlerin en fazla karşılaştığı sorun “Veli” boyutunda velilerin öğrencisine, okula ve eğitime ilgisiz kalmasıdır. Bu durum ister istemez öğrenci boyutunu da etkilemekte, öğrencilerin başarısını düşürmektedir. Kalabalık ailelerde yaşayan çocuklarla veliler yeterince ilgilenmemektedir (Blase, 1985; Akt., Erol, Sezgin ve Çoban, 2011). Öğretmenlerin karşılaştığı diğer bir sorun “Öğrenci” boyutunda katılımcıların bazı okullarda öğrencilerin akademik olarak çok düşük seviyede olduğu, öğrencilerin bencil olduğu, hijyen konusunda sıkıntıların yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin eğitim seviyesinin düşük olması, öğrenci seviyesine inememek önemli handikaptır (Erol, Sezgin ve Çoban, 2011). Öğretmenlerin karşılaştığı başka bir sorun “Yeterlilik” boyutunda öğretmenlerin lisans eğitimi ile gerçek hayatta gördükleri arasında ciddi farkların olduğu ve bu durumun öğretmenlerin motivasyonunu olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Bir başka çalışmada öğretmenler üniversite eğitimleri ile gerçek hayattaki öğretmenlik rolü arasında ciddi bir farkın olduğunu ifade etmişlerdir (Öztürk, 2016). Bu nedenle yapılacak stajların özellikle dezavantajlı yerlerde olması bu soruna çözüm getirebilir. Çünkü öğretmenlerin lisanstaki öğretmenlik uygulamalarının yerleşim yeri merkezlerinde yapılması doğru değildir (Erol, Sezgin ve Çoban, 2011). Diğer bir sorun “Materyal” teması altında bulunan araç gereçlerle ilgili sıkıntılardır. Öğretmenlerin bazı okullarda materyal eksiklerinin olduğu sonucuna varılmıştır. Bir araştırmada araştırmacılar benzer şekilde ders araç gereçleri ve çeşitli materyaller bağlamında birtakım eksikliklerin olduğu sonucuna ulaşmışlardır (Erol, Sezgin ve Çoban, 2011). Diğer bir sorun “İlçe MEM İletişim” teması altında öğretmenlerin ilgili yöneticilerle kurdukları olumsuz iletişimin olduğudur. Öztürk'e (2016) göre öğretmenlikte ilişkilerin olumsuz olması adayların mesleğini sevmemesine neden olmaktadır. Diğer bir sorun ise “Ulaşım” teması altında öğretmenlerin görev yaptıkları okulların şehir merkezine çok uzak olması durumudur. Öğretmenin çalıştığı okulun uzak olması memleketine gidiş dönüşü zorlaştırmakta; ailesini ve dostlarını özlemesine neden olmakta ve sonuç olarak öğretmen işine motive olamamaktadır (Erol, Sezgin ve Çoban, 2011). “Temizlik” teması altında öğretmenler; öğrenci ve velilerin hijyen konusunda yeterince bilgisinin olmadığını ifade etmiştir. Güler ve Kubilay (2004) yaptıkları çalışmada bir okulda öğrenim gören öğrencilerin fiziki muayene sonucunda el, yüz ve ayaklarının kirli, el tırnaklarının uzun olduğunu tespit etmiştir.

Bahsedilen bu sorunların çözümüne yönelik öğretmenler birtakım çözüm önerilerinde bulunmuşlardır. Bu çözüm önerileri irdelendiğinde; “Veli ile İletişim” teması altında öğretmenler velilere ev ziyaretlerinin yapılması ve onlarla konuşulmasının yararlı olacağını ileri sürmüşlerdir. Keleş'e (2010) göre velilerin öğrencileri ile ilgili bilgilendirilmesi gerekmektedir (Akt. Çetin, 2013). Diğer bir çözüm “Üniversitede Uygulama” teması altında, öğretmenler, lisans eğitiminde ağırlığın staja verilmesi ve ayrıca bu uygulamanın sadece şehir merkezindeki okullarda değil, uzak köylerdeki okullarda da yapılması gerektiğini ifade ettikleri görülmüştür. Öztürk'e (2016) göre üniversiteler bazında yürütülen staj programlarının (okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması) iyileştirilmesi ve daha verimli hale getirilmesi önem arz etmekte ve buna ek olarak aday öğretmenlere ilk birkaç yıl için kılavuz öğretmenlerin yardım etmesi gerekmektedir. Diğer bir çözüm önerisi “Rehberlik” teması altında öğretmenler öğrenciler ile yaşadığı çeşitli sorunların onlara rehberlik yapılarak giderilebileceğinden söz etmiştir. Yılmaz ve Tepabaş (2011) birlikte yaptıkları çalışmada bazı öğretmenler öğrencilerin bencil davrandıklarını, empati kuramadıklarını, olaylara kendi

pencerelerinden baktıklarını söyleyerek rehberlik yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Diğer bir çözüm önerisi “İlçe MEM İletişim” teması altında öğretmenler ilgili yöneticilerle iletişim konusunda yaşanan sorunların kendilerine daha anlayışlı yaklaşması ile çözülebileceğini ifade etmiştir. Yöneticiler öğretmenler ile pozitif bir iletişim kurup onlara değer verdiğini gösterdiğinde olası iletişim sorunları çözülmüş olacaktır (Habacı, Karataş, Adıgüzel, Ürker ve Atıcı, 2013). Bir başka çözüm önerisi “Maddiyat” teması altında okullarda mevcut materyal eksikliğinin hayırseverlerden ve bakanlıktan istenebileceği ifade edilmiştir. Diğer bir çözüm önerisi “Motivasyon” teması altında öğretmenler öğrenci kaynaklı eksikliklerin öğrencilerin motivasyonunun artırılması ile giderilebileceğini belirtmişlerdir. Bunun içinse öğrenciler için çeşitli yarışma, gezi gibi aktivitelerin düzenlenebileceği ileri sürülmüştür. Öğrenen yapısı süreç içerisinde birçok sorunla karşılaşmakta ve bu sorunların üstesinden gelebilmek için onların motivasyonlarının iyi olması gerekmektedir (OECD, 2005; Akt. Günüş, Odabaşı ve Kuzu, 2012). Diğer bir çözüm önerisi “Bilgi Verilmesi” teması altında öğretmenlerin özellikle resmi yazışmalar konusunda eksiklerinin olduğu, bunun ise adaylık eğitiminin içeriğine bu konuların koyularak giderilebileceği ifade edilmiştir. Öztürk’e (2016) göre öğretmenler için gerekli bilgilerin hizmetiçi eğitimle verilmesi düşünülebilir. Diğer bir çözüm önerisi “Değerler Eğitimi” teması altında öğretmenler bazı öğrencilerin bencil olduğunu ve bunun ancak değerler eğitimi ile giderilebileceğini ileri sürmüşlerdir. Aydın’a (2012) göre okullarda verilen değerler eğitiminin amacı öğrencilerin tutarlı, sağlıklı ve dengeli bir kişiliklerinin olmasını sağlamaktır. Bir başka çözüm önerisi ise “Liyakat” teması altında öğretmenler yöneticilerin seçiminde liyakat sisteminin ciddi bir şekilde uygulanmasının önemini ifade etmişlerdir. Çünkü bazı okul yöneticilerinin bilgi anlamında ciddi eksikliklerinin olduğu belirtilmiştir. Aday öğretmenler; yöneticiliğe atama yapılırken liyakat ilkesinin göz önüne alınması gerektiğini belirtmektedirler (Sezer, 2003).

Bu çalışmada aday öğretmenlerim birçok sorunla karşılaştığı ve bu sorunların çeşitli boyutunun olduğu görülmüştür. Bu sorunların içerisinde en fazla veli ile öğrencilerin okula ilgisiz olduğu anlaşılmıştır. Öğretmenlerin köy hayatı, ulaşım zorluğu gibi olumsuzluklardan ciddi şekilde etkilendiği anlaşılmıştır. Bunun nedeni olarak öğretmenlerin staj uygulamasının yetersiz olmasından kaynaklanabileceği sonucuna varılabilir. Buradan öğretmenlerin lisans eğitimi sırasında gerçekleştirilen staj uygulamasının uzun süreli ve farklı yerlerdeki okullarda yapılması bu probleme yönelik bir çözüm yolu olarak görülebilir. Elde edilen sonuçlara dayalı olarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir;

1. Aday öğretmenler lisans eğitiminde aldığı stajın süresi artırılabilir. Ayrıca yapılan staj çalışmasının sadece merkezde bulunan tek bir okulda değil ayrıca başka bir ildeki en uzak bir köyde de yapılabilir.
2. Yönetici atama daha nesnel bir yapıda olacak şekilde revize edilebilir.
3. Yöneticilere personele yaklaşım konusunda seminerler verilebilir.
4. Öğretmen adaylarının lisans eğitimleri sırasında çeşitli görsel ve işitsel araç gereçler aracılığıyla Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde görev yapan öğretmenlerle sanal ortamda buluşturulabilir.
5. Bu çalışma yeni atanan öğretmenler üzerinde yapılmıştır. Başka bir çalışma daha deneyimli öğretmenler üzerinde de yapılabilir.
6. Öğretmenlere veli ile iyi bir iletişim kurmaları yönünde çeşitli seminerler verilebilir.
7. Öğrencilerin derse karşı motivasyonunu arttırmak için okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik aktiviteler gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

Abazoğlu, İ., Yıldırım, O. ve Yıldızhan, Y. (2016). “Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme”, Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, ?(6): 143-160.

Aydın, M. Z. (2012), Okullarda Değerler Eğitimi, <http://www.mehmetzekiaydin.com/makaleler/2010-34.pdf>. (Erişim Tarihi: 09.02.2019)

Bulut, K. ve Coşkun, H. (2018). “Kırsal Kesime Atanan Türkçe ve Sınıf Öğretmenlerinin Mesleğe Uyum Süreci”, Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 8(1): 159-185.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2017). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (23. Baskı), Pegem Yayıncılık, Ankara.

- Creswell J. W. (2013). Beş Yaklaşım Göre Nitel Araştırma Deseni, (Çev.: Mesut Bütün ve Beşir Demir), Siyasal Yayın Dağıtım, Ankara.
- Cüceloğlu, D. ve Erdoğan, İ. (2015). Öğretmen Olmak (11. Baskı), Final Yayınları, İstanbul.
- Çam, E. ve Üstün, A. (2016). Öğretmenlerin Mesleki Tutumları İle Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Arasındaki İlişki. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(1), 459-475.
- Çelik, Y. ve Üstün, A. (2017). Üniversite Son Sınıf Öğretmen Adaylarının Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10 (2), 1825-1846.
- Çetin, B. (2013). “Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1): 255-269.
- Dereobalı, N. ve Bilir-Seyhan, G. (2020). “Material Development in the Context of the Preschool Teaching Profession”, Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 13(1): 147-169.
- Duran, E. Sezgin, F. ve Çoban, O. (2011). “Aday Sınıf Öğretmenlerinin Uyum ve Sosyalleşme Sürecinin İncelenmesi”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, ?(31): 464-478.
- Ekiz, D. (2003). Eğitimde Araştırma ve Metotlarına Giriş, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Ekiz, D. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (2. Baskı), Anı Yayıncılık, Ankara.
- Erdemir, N. (2007). “Mesleğine Yeni Başlayan Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Şikâyetleri”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6(22): 135-149).
- Güler, G. ve Kubilay, G. (2004). “Bir İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Fiziksel Bakım Sorunlarının Belirlenmesi”, <http://eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/890.pdf>. (Erişim Tarihi: 09.02.2020).
- Günüç, S., Odabaşı, H. F. ve Kuzu, A. (2012). “Yaşam Boyu Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler”, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(2): 309 -325.
- Güvendir, E. (2017). “Göreve Yeni Başlayan İngilizce Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, ?(51): 74-94.
- Habacı, İ., Karataş, E., Adıgüzel, F., Ürker, A. ve Atıcı, R. (2013). Öğretmenlerin Güncel Sorunları”, Turkish Studies, 8(6): 263-277.
- Korkmaz, İ, Saban A. ve Akbaşlı, S. (2004): “Göreve Yeni Başlayan Sınıf Öğretmenlerin Karşılaştıkları Güçlükler”, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, ?(38): 266-277.
- İlköğretim ve Eğitim Kanunu (1961: 12 Ocak), Resmi Gazete (sayı: 10705), <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.222.pdf>. (Erişim Tarihi: 29.01.2019)
- 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu (1973: 24 Haziran). Resmi Gazete (sayı: 14574), Millî Eğitim Bakanlığı Mevzuat.
- Özcan, M.(2011). Bilgi Çağında Öğretmen Eğitimi, Nitelikleri Ve Gücü: Bir Reform Önerisi, TED Yayınları, Ankara.
- Öztürk, M. (2016). “Köy ve Kasabalarda Görev Yapan Öğretmenlerin Mesleğin İlk Yılında Yaşadıkları Güçlükler”, İlköğretim Online Dergisi, 15(2): 378-390.
- Palavan, Ö. ve Göçer, V. (2017). “Sınıf Öğretmenlerinin Birleştirilmiş Sınıflarda Karşılaştıkları Problemler (Malatya İli Örneği)”, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 7(2): 69-96.
- Sakız, G. (2016). “Etkili Öğretmenlik ve Öğretmen Niteliğinin Geliştirilmesi”, Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 9(2): 214-244.
- Sezer, Y. (2003). Kamu Hizmetine Girme Hakkı ve Liyakat İlkesi Açısından İstisnai Memurluklar”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1(3): 1-21.
- Tosun, F. Ç. ve Filiz, T. (2017). “Müdür Yetkili Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Ekonomik ve Okul İşletmesiyle İlgili Sorunlar”, İlköğretim Online, 1(3): 978-991.

- Üstün, A. (2007). Farklı Branşlardaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 339 (32), 20–27.
- Yalçınkaya, M. (2002). “Eğitimin Psikolojik Temelleri”, (Ed.: Adil Türkoğlu), Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Mikro Yayınları, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Yılmaz, K. ve Tepebaş, F. (2011). “İlköğretim Düzeyinde Sosyal Bilgiler Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar: Mesleğine Yeni Başlayan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri”, *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1): 157- 177.

